

Köszöntjük az Olvasót!

Köszöntjük a kedves Olvasót abból az alkalomból, hogy ezzel a példánnyal folyóiratunknak immár a tizedik számát veheti kézbe. A folyóirat szerkesztésében az utóbbi néhány hónapban változás következett be: az előző számban – nyugdíjba vonulásuk alkalmából – mind a folyóirat alapító főszerkesztője, Simigné Fenyő Sarolta, mind pedig olvasószerkesztője, Bodnár Ildikó elkészönt az olvasóktól. A mostani számot tehát részben új szerkesztőbizottság jegyzi. A nyugdíjba vonulás azonban szerencsére egyik kollégánk esetében sem jelent inaktivitást, sem pedig azt, hogy a folyóiratért végzett felbecsülhetetlen értékű és áldozatos munkájukat nélkülöznünk kellene. A folytonosság fenntartása érdekében nagy örömünkre mindketten vállalták, hogy továbbra is a szerkesztőbizottság tagjai maradnak, sőt a mostani számban írásaikkal szerzőként is mindketten jelen vannak. A tanulmányok lektorálásában való részvételük és a szerkesztésre vonatkozó tanácsaik igen nagy szerepet játszottak abban, hogy a tizedik számot olvasóink kezébe adhatjuk. Köszönetünk jeléül és egyúttal szerény születésnapi köszöntésképpen is jelen számunkat volt főszerkesztőnknek, dr. Simigné dr. habil. Fenyő Saroltának ajánljuk. Ennek jegyében született meg a *Köszöntünk, Sacika!* című, több szerzőtől származó írásunk is.

Folyóiratunk ezúttal is az alkalmazott nyelvészet, az általános nyelvészet, a fordítástudomány és – határtudományokként – a stilisztika, valamint a szövegtan körébe tartozó tanulmányokat kínál, amelyeknek szerzői között egyetemi oktatókat és mesterképzésben részt vevő, illetve doktorandusz hallgatókat egyaránt üdvözölhetünk.

A közölt első két tanulmány az *alkalmazott nyelvészet* tárgykörébe tartozik, s tematikailag összeköti őket, hogy mindkettő a hallássérültek világába kalauzolja el az Olvasót.

Bodnár Ildikónak Czap László és Pintér Judit társszerzőkkel írott tanulmánya egy, a Miskolci Egyetem és a Debreceni Egyetem oktatóinak részvételével jelenleg folyó, úttörő jelentőségű multidiszciplináris projektről számol be, melynek célja a hallássérültek beszédfejlesztésének korszerű, internetes eszközökkel való elősegítése. A projekt keretében kifejlesztett ún. „beszélő fejet” és a hozzá kapcsolódó gyakorlatokat két iskolában már elkezdték használni. A tanulmány alapos és érdekesítő módon vázolja fel a projekt elméleti hátterét (mit jelent az, ha valaki hallássérült, milyen nehézségeket okoz ez az anyanyelv elsajátításában, mik a szájról olvasás korlátai), majd ismerteti a projekt jelenlegi állását, az elért eredményeket és a még megoldandó problémákat. Mivel a program nagy lehetőséget nyújt arra, hogy az ilyen fogyatékkal élő embertársaink beszédelsajátítását – s ezzel életminőségének javítását – hatékonyan elő lehessen segíteni, bízunk abban, hogy hamarosan a projekt újabb eredményeiről is hírt adhatunk.

A hallássérültekhez kapcsolódó másik tanulmány szerzője, Budai Tímea mesterképzésben részt vevő hallgatónk. A jelnyelvvvel foglalkozó írás fontos elméleti kérdést tárgyal. A vonatkozó szakirodalom feldolgozása alapján kimutatja, hogy hasonlóan ahhoz, ahogyan a hangzó emberi nyelvekben regionális variánsok – nyelvjárások – sokasága létezik, ugyanerről a jelenségről a jelnyelvek körében is beszélhetünk. Mivel ezeknek a jelnyelvi nyelvjárásoknak magyarországi vizsgálata – mint megállapítja – eddig csak a siketiskoláknak otthont adó városokra terjedt ki, javasolja a többi, jelentős siket

közösséggel rendelkező terület nyelvváltozatának a figyelembevételét is. Ezzel a szerző a további kutatások irányát is kijelöli, hangsúlyozva, hogy e vizsgálatoknak a jelnyelv sztenderdizációjában is jelentős szerepük van. Mindez összhangban áll a jelnyelvi törvény törekvéseivel.

Az *általános nyelvészet*, közelebbről a kognitív nyelvészet témakörébe tartozó tanulmánnyal jelentkezik Putz Orsolya, karunk korábbi hallgatója, aki jelenleg PhD-tanulmányokat folytat az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Írása azonban nem csak az említett nyelvészeti irányzat, hanem a történelem és a tudománytörténet iránt érdeklődők figyelmére is számot tarthat, mivel azt elemzi, hogy a szerzők hogyan, milyen fogalmi metaforákat felhasználva konceptualizálják a közvéleményt még manapság is nagymértékben foglalkoztató „Trianon-traumát”, azaz Magyarországnak a trianoni békeszerződés következtében elszenvedett területvesztését az 1990 után megjelent idevágó történeti művekben.

Három tanulmányt van alkalmunk közölni a *fordítástudomány* témaköréből. A sort Bodnár Ildikónak a *Szabadság, szerelem!* című Petőfi-versről és annak kínai fordításairól írott összehasonlító stilisztikai-fordítástudományi elemzése nyitja, mely egyszersmind szerzőjének tudományos sokoldalúságáról, nyelvek iránti olthatatlan érdeklődéséről és nyitottságáról is tanúságot tesz, hiszen az egyetemi Konfuciusz Intézet megalakulása nyomán az elsők között használta ki a lehetőséget egy újabb nyelv megismerésére.

Dobos Csilla élvezetes, a humor eszközével is élő, gazdag szakirodalmi háttérre épülő írása a nyelven belüli (intralingvális) fordítás típusait vizsgálja. A nyelven belüli fordítást alapvetően úgy definiálja, mint egy meglevő szövegnek másodlagos kommunikációs helyzetben, másodlagos célcsoport számára, eltérő kognitív környezetben más szöveggel vagy más szavakkal történő megismétlését, mely sok esetben öntudatlan, s célja a kommunikáció gördülékenyebbé tétele. Fontos tipizálási szempontokként mutatja be a fordítás irányát (pl. szaknyelvből köznyelvre) és célját.

Tellinger Dušan kassai fordításkutató tanulmánya – Anton Popovič fordításelméletére támaszkodva – Geoffrey Chaucer *Canterbury Tales* című műve részleteinek eredeti szövegét és a szóban forgó részletek Kormos István által készített fordítását veti össze, rámutatva arra, hogyan közelíthető meg a műfordításban a kulturális, nyelvi és stilisztikai ekvivalencia, s mekkora jelentősége lehet ebből a szempontból a reáliák fordításának, s milyen, a kultúrák közötti különbségeket figyelembe vevő megoldásokkal élhet a fordító.

A nyelvészet és az irodalomtudomány határterületére vezet a következő két tanulmány. Az első – Boda István és Porkoláb Judit írása – versrészletek elemzésén keresztül mutatja be a másodlagos poétikai kommunikáció összetevőjeként értelmezett hang- és színszimbolikát érvényre juttató verbális elemeket, s mutatja meg sokoldalú elemzéssel hatáskeltő eszközeik gazdagságát, rétegzettségét. A tanulmányban a szerzők elsősorban Petőfi: *Szeptember végén* és Francis Jammes: *La maison serait pleine de roses* (magyarul: Radnóti Miklós *A ház rózsával lenne itt teli*) című költeményeire támaszkodnak.

Dósa Attila Kosztolányi Dezső *Boldog, szomorú dal* című versének szövegtani elemzésével foglalkozik. Ennek során – a koherencia megteremtése eszközeinek, a költemény makro- és mikroszerkezetének, a szöveggrammatikai eszközöknek, a szöveg szemantikai viszonyainak és kulcsszavának sokrétű feltárása nyomán – egyértelműen igazolódik, hogy ez a fajta megközelítés olyan eszközökkel szolgálhat, amelyek az

oktatásban elmélyültebb irodalomtudományi háttértudás nélkül is hatékonyan segíthetik hozzá a tanulókat az irodalmi művek jobb, élményszerű megértéséhez.

A tanulmányokat *hat, különböző konferenciákról tudósító beszámoló* követi. Első írásként Kegyesné Szekeres Erika beszámolóját közöljük a 2014 januárjában a Miskolci Egyetemen megrendezett (egyébként hosszabb múltra visszatekintő és nálunk családiasan csak „kis MANYE”-ként emlegetett) konferenciáról, ahol alkalmunk volt vendégként és előadóként üdvözölni az alkalmazott nyelvtudomány neves hazai és határon túli szakembereit. A rendezvény a Miskolci Egyetem Modern Filológiai Intézetében működő kutatócsoportokhoz kapcsolódva gender-, valamint metainformációs és terminológiai szekciókban végezte munkáját. A plenáris ülésen a kutatócsoportok vezetői maguk is beszámoltak a végzett munkáról. E beszámolók nyomtatott változatai a jelen számban olvashatók Kegyesné Szekeres Erika (gender), Kriston Renáta (terminológia), valamint Simigné Fenyő Sarolta (metainformáció) tollából.

A további konferencia-beszámolók az alkalmazott nyelvtudomány sokféle részterületén a közelmúltban zajlott tanácskozásokról, fontos fejleményekről számolnak be. Barna László az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékek 5. Országos Találkozásáról tudósít, mely oktatók és hallgatók számára egyaránt fontos fórumot teremt a kutatási témák és eredmények bemutatására és a tapasztalatcserére, és amelyen karunkat három hallgató is képviselte. Kiss Tímea, a komáromi Selye János Egyetem PhD-hallgatója az intézmény tanárképző karán megtartott IV. Tankönyvkutató Szimpóziumról számol be, melynek előadásai elsősorban a szlovákiai oktatásban használt magyar nyelvű tankönyvekkel foglalkoztak.

A fordítástudomány köréből három konferencia-beszámolót közlünk a mostani számban. Farkasné Puklus Márta, a Miskolci Egyetem Modern Filológiai Intézetének oktatója, aki gyakorló tolmácsként és fordítóként is tevékenykedik, egyrészt az European Master's in Translation ez évi brüsszeli konferenciájáról tudósít, melynek központi témája ez alkalommal a hatósági és bírósági tolmácsolás volt. Ugyancsak az ő tollából olvasható beszámoló A magyar fordítók és tolmácsok napjának budapesti rendezvényéről, amely a szakma hazai művelőinek egyik központi fóruma. Simigné Fenyő Sarolta a Besztercebányán megtartott nemzetközi fordítástudományi konferenciáról tudósít, amelynek szekciói a fordítás és tolmácsolás legkülönbözőbb elméleti és gyakorlati kérdéseit érintették.

Igen gazdag – ezúttal összesen hét recenziót sorakoztat fel – és tematikailag is rendkívül sokszínű *könyvszemle* rovatunk. Bodnár Ildikó ír – a kötet tudományos értékéhez méltó részletességű és alaposágú – ismertetést a szakterület egyik legnevesebb hazai képviselőjének, Gósy Mária professzornak a születésnapjára megjelent *Beszédtudomány* című tisztelegő kötetről. Illés Attila PhD-hallgató Vörös Ferencnek, a névtan elismert szakemberének *Mutatvány az 1720-as országos összeírás névföldrajzából* című munkáját mutatja be, míg Lőrincz Gábor PhD-hallgató a *Párbeszéddek kultúrája Gdanskától Oszakáig* című, a Kolozsvárott 2011 nyarán tartott VII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus szekcióelőadásait magában foglaló tanulmánykötet három szemantikai tárgyú írásáról közöl ismertetést. Lőrincz Julianna recenziójában Ardamica Zorán *Fejezetek a műfordítás elméletéből* című munkájának hiánypótló jellegére, új megközelítéseire hívja fel a figyelmet. Máté Orsolya PhD-hallgató a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Kara Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke mellett működő Variológiai kutatócsoport konferenciáinak anyagait magában foglaló *Tanulmányok a tankönyvkutatás feladatairól,*

módszereiről című kötetet mutatja be, a nyelvváltozatokkal és a metodológiával kapcsolatos előadásokat ismertetve. Simon Szabolcs és Szabó Tünde a Selye János Egyetemen „*A tudomány és az oktatás a tudásközpontú társadalom szolgálatában*” címmel megtartott III. nemzetközi tudományos konferencia előadásait publikáló kötetéről közöl ismertetést, mely többek között a magyar nyelvnek egy- és többnyelvű környezetben történő oktatásával, illetve a két- és többnyelvű környezetben történő oktatás problémáival foglalkozó tanulmányokat tartalmaz. A recenziók sorát Vrábel Tünde PhD-hallgatónak Kiss Tímea és Lőrincz Julianna közös monográfiájáról, a stilisztika és a műfordítás-kutatás tudományterületeit egyaránt gazdagító *Alakzatok a modern és későmodern költészetben és műfordításaikban (Ady Endre és József Attila verseiben)* című munkáját bemutató írása zárja.

Köszönetnyilvánítás

A kötet szerkesztői köszönetüket fejezik ki a Tanácsadó Testület tagjai közül mindenekelőtt Lőrincz Julianna főiskolai tanárnak lektori tevékenységéért és a kötet összeállítását segítő munkájáért. Köszönetünket fejezzük ki a kötet írásainak lektorálásában részt vett többi kollégának is, nem utolsósorban pedig szeretnénk megköszönni az Alkalmazott Nyelvészeti és Fordítástudományi Tanszék igazgatási ügyintézőjének, Takács Zoltánnak a technikai szerkesztésben nyújtott nélkülözhetetlen segítségét.

Szabóné Papp Judit
főszerkesztő